

STORTINGET

Representantforslag 193 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Per-Willy Amundsen, Sylvi Listhaug og May Helen Hetland Ervik

Dokument 8:193 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Per-Willy Amundsen, Sylvi Listhaug og May Helen Hetland Ervik om trygge fritidsaktiviteter

Til Stortinget

Bakgrunn

Over de siste årene har det vært flere saker i media om seksuell utnyttelse av og overgrep mot barn i idretten og andre fritidsaktiviteter. Mye tyder på at mørketallene er store, og at sakene som når domstolene, bare er toppen av isfjellet. Sakene forteller om sjokkerende og hjerterystende personlige historier som viser at dette har store konsekvenser for ofrene selv, og de rundt dem. Det er behov for mer kunnskap om omfang og risiko i alle fritidsaktiviteter. I løpet av de siste årene har det vært stort fokus på å styrke ordningen for innhenting av politiattester i idretten. Dette er et av flere viktige tiltak som må være på plass for å holde barn trygge i fritidsaktiviteter. Samtidig er det et bredere behov for politisk handling for å bekjempe alle former for seksuelle overgrep og uønsket seksuell oppmerksomhet i fritidsaktiviteter for barn.

Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet deltar de fleste barn under 16 år (dvs. barn i 4 av 5 barnefamilier) i organiserte fritidsaktiviteter. De fleste barn og unge går gjennom viktige formgivende perioder av livet i disse årene, og fritidsaktiviteter er viktige for å gi dem gode opplevelser. Det å bli utsatt for seksuell vold, som seksuell trakassering, overgrep og seksuell utnyttelse,

kan derfor være svært ødeleggende. Mange av ofrene føler på skam og er redde for å ikke bli trodd, og holder derfor på hemmeligheten i lang tid. Som et resultat kan de få psykiske problemer og andre problemer knyttet til forhold og seksualitet.

Sist det ble foretatt en undersøkelse av omfanget av trakassering og overgrep mot barn i idretten, var i 1999. I 2020 ble det startet opp et nytt prosjekt ved Norges idrettshøgskole for å kartlegge forekomsten av seksuell trakassering. Dette prosjektet avsluttes i mai 2022. I mellomtiden har VG gjort en grundig undersøkelse kalt «Idrettsovergrepene». Undersøkelsen gikk gjennom domfellelser i tidsrommet 2005–2020 og identifiserte 211 ofre. Overgrepene omhandler alt fra voldtekter, beføling, bildesending og utnyttelse av maktforhold for sex. Noen av ofrene var helt nede i 6-årsalderen, som er den alderen mange barn begynner i idretten. I andre fritidsaktiviteter som kor, dans, speideren, korps o.l. er det ikke gjort forskning eller kartlegging. Det er grunn til å tro at det store omfanget og risikoer knyttet til idrett også gjelder andre aktiviteter. Derfor er det desto viktigere å utføre en kartlegging.

Forebygging er avgjørende, og det finnes flere muligheter for forebyggende tiltak. Ved å gjøre forebyggende tiltak kan man unngå at barn blir utsatt for seksuell vold i fritidsaktiviteter, og dermed spare idretten og barna for unødvendig lidelse. Noen tiltak er allerede satt i gang. Blant annet kan den åpne diskusjonen om seksuelle overgrep lede til at flere vil tørre å anmelde. Arbeidet med politiattestene har også vært et viktig bidrag, selv om det fortsatt finnes svakheter med denne ordningen.

Andre forebyggende tiltak som bør vurderes i fremtiden, er å gjøre det obligatorisk for alle klubber å ha etiske retningslinjer knyttet til å holde barn trygge i

klubbene, på reiser og i digital kommunikasjon. Alle ledere, trenere og frivillige må være klar over hva som forventes av dem i tillitsforholdet de har. Da er det ingen hindre i veien for å håndtere varsler, og man unngår gråsonerområder.

Fritidsaktiviteter for barn og unge bør være underlagt et krav om å ha etiske retningslinjer på plass, samt gjennomføring av opplæring i hvordan man holder barn trygge. På denne måten kan ledere, ansatte og frivillige ha tilgang til de verktøyene de trenger for å vurdere risiko og aktivt forebygge fysiske og digitale overgrep, samt grooming i klubbene. Retningslinjene må ha et krav om trygg kommunikasjon, slik at plattformer som øker risikoen for seksuell utnyttelse og trakassering, unngås. Kommunikasjonsplattformene bør være åpne for foreldre og foresatte.

Offentlige virksomheter må samarbeide med idretten og frivillige organisasjoner for å komme problemet til livs og trygge barn og unges oppvekst.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utvikle konkrete tiltak for å beskytte barn og unge mot alle former for seksuelle overgrep og uønsket seksuell oppmerksomhet i fritidsaktiviteter for barn. Tiltakene bør utvikles i tett samarbeid med alle relevante aktører som driver fritidsaktiviteter for og med barn og unge, samt frivillige organisasjoner og privat sektor som tilbyr tjenester innenfor idretten og andre aktiviteter.

7. april 2022

Silje Hjemdal

Himanshu Gulati

Per-Willy Amundsen

Sylvi Listhaug

May Helen Hetland Ervik